

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975) [www. economy.nayka.com.ua](http://www.economy.nayka.com.ua) | № 11, 2020 | 26.11.2020 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2020.11.202](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.11.202)

УДК 338.48:339.137

*Л. О. Алещенко,
асистент кафедри менеджменту та інформаційних технологій,
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
ORCID ID: 0000-0002-7119-2922*

МОЛОДІЖНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ФУНДАМЕНТ РОЗВИНЕНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

*L. Aleschenko
Assistant of the Department of Management and Information Technologies,
Kherson State Agrarian University*

YOUTH ENTREPRENEURSHIP AS THE FOUNDATION OF A DEVELOPED ECONOMIC INFRASTRUCTURE

Мета статті полягає у науково-теоретичному та методичному обґрунтуванні молодіжного підприємництва як однієї з основних складових ефективного розвитку економіки України.

Для реалізації поставленої мети досліджено проблеми та перспективи молодіжного бізнесу та надано пропозиції подальшого його ефективного розвитку. Використані методи абстрактно-логічного обґрунтування теоретичних положень за темою, економічного дослідження динаміки сучасного розвитку цього виду підприємництва, систематизації чинників, які впливають на розвиток його конкуренції в галузі.

В статті досліджено питання формування та використання на практиці конкурентних переваг молодіжного підприємництва. Доведено необхідність розвитку та популяризації такого виду бізнесу як молодіжний серед населення України. Обґрунтовано якісні складові конкурентних переваг, які формують імідж регіону і країни в цілому. Розкрито складові економічного механізму забезпечення конкурентних переваг молодіжного підприємництва на регіональному рівні, необхідність підвищення інвестиційної його привабливості, фінансового оздоровлення, державної підтримки і правового регулювання.

Запропоновані заходи підвищення конкурентоспроможності та забезпечення конкурентних переваг можуть бути використані при розробці регіональних програм розвитку молодіжного підприємства. Також визначено пріоритети економічного механізму стратегічного розвитку, що є основою реалізації їх соціально-економічної місії та побудови ефективної бізнес-стратегії.

The purpose of the article is to scientifically-theoretically and methodically substantiate youth entrepreneurship as one of the main components of effective development of Ukraine's economy.

The formation of small and medium-sized businesses in the country has increased significantly in recent years. That is why young businessmen are given the main responsibility for the future economic

formation of the country. The need to develop a new generation of businessmen - active, young, creative people who are able to play a special role in the economy, business and society - has intensified. Youth entrepreneurship is essential in solving socio-economic problems, such as creating new jobs, reducing unemployment, creating competent employees. Expanding prospects and activating the development of youth entrepreneurship necessitates the use of its potential.

To achieve this goal, the problems and prospects of youth business are studied and suggestions for its further effective development are provided. Methods of abstract-logical substantiation of theoretical positions on a theme, economic research of dynamics of modern development of this kind of business, systematization of the factors influencing development of its competition in branch are used.

The article examines the formation and practical use of competitive advantages of youth entrepreneurship. The necessity of development and popularization of such kind of business as youth among the population of Ukraine is proved. Qualitative components of competitive advantages that form the image of the region and the country as a whole are substantiated. The components of the economic mechanism of ensuring the competitive advantages of youth entrepreneurship at the regional level, the need to increase its investment attractiveness, financial recovery, government support and legal regulation are revealed.

The proposed measures to increase competitiveness and ensure competitive advantages can be used in the development of regional programs for the development of youth entrepreneurship. The priorities of the economic mechanism of strategic development, which are the basis for the implementation of their socio-economic mission and building an effective business strategy, have also been identified.

Ключові слова: *молодіжне підприємництво; підтримка молодіжного бізнесу; мале та середнє підприємництво кокурентні переваги; конкурентоспроможність.*

Key words: *youth entrepreneurship; support of youth business; small and medium business; competitive advantages; competitiveness.*

Постановка проблеми. Проблематика розвитку молодіжного бізнесу набуває все більшої актуальності на всіх рівнях. Саме на молодих підприємців покладають основну відповідальність за майбутнє економічного формування країни. Активізувалась необхідність розвитку нового покоління підприємців – активних, юних, творчих людей, здатних виконувати особливе значення в економіці, бізнесі та формуванні суспільства. Молодь надзвичайно сприйнятливий до нових технологій, активно ними користується і не бачить рамок при взаємодії з новими ресурсами. Світ інформаційних технологій, котрий знаходиться на стадії розвитку та активно проникає у всі сфери життя – це світ молоді.

Таким чином, в даний момент молодіжне підприємництво вважається одним з перших течій формування малого та середнього бізнесу в країні. Розробка ряду умов, стимулюючих молодь займатися підприємницькою справою, має активно розглядатися в різного роду програмах як державного так і регіонального рівнів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням проблемних аспектів молоді та молодіжного підприємництва займалися багато вчених-дослідників, серед яких :Е. Лібанова, О. Цимбал, Л. Лісогор, І. Марченко, О. Ярош [1], І. Жданов [2], О. Дідух [3], І. Савина, К. Семенова [4], О. Мельниченко [5], Н. Корпач [6], К. Піддубна [7], А. Мерзляк, С. Боярін [8]. Питання зайнятості молоді та розвитку підприємництва є актуальною не лише в Україні, тому вчені з усього світу також займаються його дослідженням та намагаються вивести молодіжний бізнес на новий рівень [9,10].

Постановка завдання. Молодіжне підприємництво є однією з актуальних сфер підтримки як на регіональному так і на державному рівні. Головне протиріччя полягає у тому, що з однієї сторони суб'єкти малого та середнього бізнесу являють собою основу стабільної економіки, а з іншої – в нашій країні наразі дуже обмежені умови для його активного розвитку. Саме тому нагальною є розробка ряду умов, стимулюючих молодь займатися підприємницькою справою.

Виклад основного матеріалу дослідження. Молодіжне підприємництво може стати рушійною силою при вирішенні соціально-економічних проблем в Україні, таких як організація нових трудових областей, зниження рівня безробіття, створення грамотних співробітників. Розширення перспектив та збільшення дії цього виду бізнесу обумовлює необхідність застосування його потенціалу. Молодь залучає до малого та середнього бізнесу ті

можливості, котрі можуть зробити його успішним. У них більше шансів зробити кар'єру у цій сфері, що пов'язано з орієнтацією молодих людей на успіх, ініціативністю, мобільністю, схильністю то ризиків, здатністю вчитися та перепрофільоватися, бажанням пізнавати нове тощо.

Поряд з цим важливою особливістю малого та середнього бізнесу є швидкість обороту коштів, активна ініціативна діяльність, відносно не високий рівень доходів при значній інтенсивності праці, проблематичність залучення інноваційних технологій, обмеженість власних ресурсів та високий рівень ризиків. Тому актуальним є підготовка молоді починаючи зі шкіл та вищих навчальних закладів.

Наразі в більшості регіонів України не розвинені платформи, на яких молоді люди могли б отримувати актуальні знання та навички, обмінюватися інформацією, створювати власні ідеї та отримувати консультацію експертів. В результаті інноваційні ідеї або не з'являються або не виходять на ринок та залишаються в стінах вищих навчальних закладів та наукових лабораторій.

Згідно зі статистикою у світі приблизно 300 мільйонів молодих людей у віці з 18 до 30 років не мають постійного робочого місця чи вважаються непрацевлаштованими. Приблизно 20% з них мають необхідні здібності для того, щоб започаткувати власний бізнес, але лише 5% наважуються на це [10].

На нашу думку виокремлення молодіжного підприємництва в якості особливого сегменту підприємництва необхідно для того, що воно наділене власними специфічними якостями, сильними та слабкими сторонами.

До сильних сторін можна віднести:

- здатність молоді до креативного мислення;
- значна мобільність, енергійність, вміння взаємодії для вивчення нових ринків;
- високий рівень здатності систематичного оновлення власних підприємницьких знань та вмінь у взаємодії з ринковими умовами, які мають властивість постійно змінюватись;
- потенційна працездатність та схильність молоді до значних як нервових так і трудових навантажень, притаманних підприємницькій діяльності;
- схильність молоді до ризику.

До слабких сторін молодіжного підприємництва можна віднести:

- обмежений соціальний досвід;
- відсутність ділової репутації;
- незначні практичні здібності використання економічних законів та елементів;
- проблеми з пошуком стартового капіталу;
- обмежена кількість індивідуальних контактів в сфері бізнесу та владно-адміністративних структурах;
- незахищеність від впливу бюрократичних структур.

Ці показники виокремлюють молодіжний бізнес в особливу категорію та зумовлюють основні питання для його підтримки: процвітання сильних сторін та подолання слабких.

Основні труднощі, котрі перешкоджають відкриттю власного бізнесу молодими підприємцями можна розподілити наступним чином:

1. Близько 50% усієї молоді не мають стартового капіталу;
2. У 15-20% відсутній необхідний досвід на ринку праці;
3. Приблизно 10-15% не мають достатнього рівня освіти.

Більш детально вивчаючи питання, котрі заважають молодіжному підприємству активно розвиватися треба звернути увагу на наступне:

- Соціальний настрій. На даний момент молодь відає перевагу перспективам самореалізації у сфері крупного бізнесу або державного апарату.
- Сприйняття бізнесменів соціумом. В молодіжному суспільстві підприємницька діяльність сприймається в контексті подолання проблем, а не досягнення успіху.
- Освітня складова. Нажаль навчальні заклади, в більшій своїй кількості, надають лише теоретичні знання, однак в недостатній кількості створюються стимули та поведінські компетенції, націлені на ефективну та успішну підприємницьку діяльність.
- Державна підтримка. Заходи, які проводяться державними та регіональними установами для підтримки молодіжного підприємництва наразі не приносять помітного ефекту. Управлінські, правові та економічні перешкоди, котрі заважають реалізації молоді в бізнесовому просторі залишаються тяжко подоланими.

Молодь – найбільш ефективна ланка суспільства, яка стрімко реагує на всі зміни в будь якій сфері життя та результативно приймає вигідні їх сторони. Можна з усього вищесказаного зробити висновок, що молодь володіє на багато більшим потенціалом та здатністю до підприємницької діяльності, ніж інші вікові групи. Поруч з цим молодіжний бізнес – самий складний сектор, який потребує значної уваги як регіональної так і державної підтримки. Правильно сформована державна політика направлена на розвиток молодіжного підприємництва призведе до фінансового зростання та усилення інвестиційної привабливості як регіонів так і країни в цілому.

Молоде покоління на даному етапі зустрічається з великою кількістю проблем на шляху формування молодіжних компаній. Дані проблеми пов'язані як з фінансовою так і освітньою стороною питання. Сюди можна віднести велику ставку податків та відсоток кредитів, не достатній об'єм стартового капіталу, обмежений рівень

фінансових та виробничих відносин, що обумовлене нетривалим терміном власної роботи та недостатньою кількістю навичок. Ці та багато інших труднощів вимагають негайного їх подолання державою. Беручи до уваги те, що молодь або зовсім не інформована або має низький відсоток інформованості про існуючі способи допомоги молодіжним бізнес-проектам вважаємо необхідним започаткувати проведення різних семінарів, конференцій, акцій, змагань, створення інформаційних баз у вищих навчальних закладах з залученням якомога більшої кількості молоді. Всі ці заходи зможуть пришвидшити розвиток молодіжного підприємництва, адже бізнес перестане бути для них недосяжною сферою діяльності.

Висновки з проведеного дослідження. Значна частина молоді є зацікавленою в підприємницькій діяльності, але за рахунок відсутності реального механізму підтримки у цій сфері більшість починань завершує свою роботу через короткий проміжок часу, або відходить в сторону нелегального, тіньового бізнесу. Також молоді люди гостро потребують не лише теоретичного навчання, а й розвитку практичних навичок. В свою ж чергу суспільство потребує поширення молодіжного бізнесу, тому що це забезпечить створення додаткових робочих місць, розвиток інфраструктури, піднесення економіки як регіонів так і країни в цілому.

З метою формування молодіжного підприємництва на сьогодні необхідно:

- організувати профільну підготовку, навчати новій базі з метою залучення молодих людей до ведення бізнесу;
- створювати та поширювати заходи для масового залучення молоді до підприємницької діяльності;
- збільшити попит на підприємницьку діяльність серед молодого покоління;
- масово поширювати інформацію про державні програми розвитку молодіжного підприємництва;
- давати можливість в рамках навчання у вищих навчальних закладах проходження практик та стажувань в бізнесовій сфері.

Література.

1. Е. Лібанова, О. Цимбал, О. Ярош, Л. Лісогор. Перехід на ринок праці молоді України : результати міжнародного дослідження «School-to-work transition surveys» в Україні у 2013 та 2015 роках; Міжнародне бюро праці. – Женева : МОП, 2016. URL: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/ed_emp/documents/publication/wcms_536293.pdf.
2. І. О. Жданов. Формування та реалізація державної молодіжної політики в Україні в умовах децентралізації. Тернопіль : ТОВ «Тернограф», 2017. С. 100.
3. . Дідух О. О. Соціологічний аналіз проблеми безробіття серед української молоді. Грані, 2016. № 5. С. 68–75.
4. . Савина, І. В. Статистичний аналіз економічної активності та зайнятості молоді в Україні. Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Одеса, 2017. № 3. С. 35–40.
5. Мельниченко О. Молодіжний ринок праці України: проблеми і перспективи. Психологія і суспільство. 2015. № 3. С. 99–104.
6. Корпач Н. Основні напрями реалізації державної молодіжної політики в Україні: соціально-педагогічний аспект. Педагогічний часопис Волині. 2016. № 2. С. 30–34.
7. Піддубна К. С. Роль бізнесової освіти в розвитку молодіжного підприємництва. Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент. 2013. № 13. С. 19–33.
8. Мерзляк А. Механізм державної підтримки самозайнятості молоді: вітчизняна практика та зарубіжний досвід. Державне управління та місцеве самоврядування. 2016. № 4. С. 73–80.
9. Жжаклевска Е. Молодіжна політика в Україні. Висновки Команди міжнародних оглядачів Ради Європи. Страсбург : Видавництво Ради Європи, 2013. С. 192. URL: <http://sdg.org.ua/images/pdf>.
10. Papadaki, Š., Novák, P., Dvorský, J. Attitude of university students to entrepreneurship. Economic Annals-XXI, 2017. Vol. 166, Pp. 100-104.

References.

1. Libanova, E. Tsymbal, O. Yarosh, O. and Lisohor, L. (2016), " Transition to the labor market of Ukrainian youth: results of the international study "School-to-work transition surveys" in Ukraine in 2013 and 2015", *Mizhnarodne biuro pratsi*, available at: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/ed_emp/documents/publication/wcms_536293.pdf (Accessed 19 Oct 2020).
2. Zhdanov, I. O. (2017), *Formuvannia ta realizatsiia derzhavnoi molodizhnoi polityky v Ukraini v umovakh detsentralizatsii* [Formation and implementation of state youth policy in Ukraine in the conditions of decentralization], TOV «Ternohraf», Ternopil, Ukraine, P. 100.
3. . Didukh, O. O. (2016), "Sociological analysis of the problem of unemployment among Ukrainian youth", *Hrani*, vol. 5, pp. 68–75.
4. . Savyna, I. V. (2017), "Statistical analysis of economic activity and youth employment in Ukraine", *Statystyka – instrument sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen: zbirnyk naukovykh studentskykh prats*, vol. 3, pp. 35–40.

5. Melnychenko, O. (2015), "Youth labor market of Ukraine: problems and prospects", *Psykhohiia i suspilstvo*, vol. 3, pp. 99–104.
6. Korpach, N. (2016), "The main directions of realization of the state youth policy in Ukraine: social and pedagogical aspect", *Pedahohichniy chasopys Volyni*, vol. 2, pp. 30–34.
7. Piddubna, K. S. (2013), "The role of business education in the development of youth entrepreneurship", *Mizhnarodnyi naukovyi forum: sotsiologhiia, psykhologhiia, pedahohika, menedzhment*, vol. 13, pp. 19–33.
8. Merzliak, A. (2016), "The mechanism of state support for youth self-employment: domestic practice and foreign experience", *Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriadvannia*, vol. 4, pp. 73–80.
9. Kzhaklevska, E. (2013), Youth policy in Ukraine. Conclusions of the Council of Europe International Observer Team. Strasbourg: Council of Europe Publishing House, P. 192, available at: <http://sdg.org.ua/images/.pdf> (Accessed 19 Oct 2020).
10. Papadaki, Š., Novák, P., Dvorský, J. Attitude of university students to entrepreneurship. *Economic Annals-XXI*, 2017. Vol. 166, Rp. 100-104.

Стаття надійшла до редакції 27.10.2020 р.